

4. Про затвердження плану заходів з реалізації у 2024-2027 роках Стратегії демографічного розвитку України на період до 2040 року : Розпорядж. Каб. Міністрів України від 01.11.2024 № 1091-р. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1091-2024-p#Text> (дата звернення: 12.04.2025).

5. Loneliness and Social Isolation – Tips for Staying Connected. *National Institute of Aging*. URL: <https://www.nia.nih.gov/health/loneliness-and-social-isolation/loneliness-and-social-isolation-tips-staying-connected> (date of access: 12.04.2025).

6. Social Isolation and Loneliness Definitions and Measures - Addressing Social Isolation To Improve the Health of Older Adults: A Rapid Review - NCBI Bookshelf. *National Center for Biotechnology Information*. URL: <https://www.ncbi.nlm.nih.gov/books/NBK537897/> (date of access: 12.04.2025).

Михайло Федоров

аспірант

Уманський державний педагогічний

університет імені Павла Тичини

м. Умань

ЧИННИКИ І ФАКТОРИ АКТИВІЗАЦІЇ ВОЛОНТЕРСЬКОЇ ДІЯЛЬНОСТІ В УКРАЇНІ В СУЧАСНИХ УМОВАХ

Розвиток волонтерської діяльності є ключовим чинником формування громадянського суспільства, як у соціальній, так і в безпековій сферах. Метою даного дослідження є виявлення основних факторів, які сприяли активному розвитку волонтерства в Україні, зокрема у сфері соціального захисту.

Серед головних причин зростання ролі волонтерства можна виділити:

- загострення соціальних проблем;
- недосконалість системи соціального забезпечення вразливих верств населення;
- неефективність у структурі національної безпеки.

Волонтерська діяльність в Україні охоплює широкий спектр напрямів, зокрема має важливе значення для підсилення обороноздатності країни. Завдяки зусиллям волонтерів та волонтерських організацій забезпечується

підтримка армії та реагування на загрози з боку зовнішньої агресії.

Дослідження, присвячені вивченню волонтерської діяльності як засобу підвищення обороноздатності, зокрема виконані А. Слободською, Н. Борецькою, Г. Крапівіною, Т. Лях та іншими, висвітлюють як теоретичні, так і практичні аспекти цієї теми.

Сучасна соціальна робота орієнтується на індивідуальну допомогу тим, хто її потребує. Волонтерська діяльність у цьому контексті має низку переваг:

- сприяє знайомству з колективами та ефективному вирішенню конфліктів;
- ліквідує бар'єри між місцем роботи клієнтів і соціальними службами;
- дозволяє волонтерам зберігати контроль над ситуацією;
- зміцнює командну ідентичність.

Волонтерство є складовою частиною недержавних соціальних служб, які надають підтримку людям у складних життєвих обставинах, а також тим, хто прагне розвитку, самореалізації або змістовного дозвілля.

Соціальна робота в Україні тісно пов'язана із системами соціального захисту та педагогіки й охоплює різні види допомоги: побутову, медичну, правову, педагогічну — усі вони мають практичну спрямованість на задоволення потреб людини.

Основні завдання волонтера:

- 1) стимулювати соціальні зміни;
- 2) вирішувати міжособистісні проблеми;
- 3) сприяти особистісному й професійному розвитку;
- 4) підтримувати ідеї самореалізації та самозахисту;
- 5) організовувати корисне дозвілля.

Волонтерська діяльність базується на принципах соціальної справедливості та поваги до прав людини. Вона виникає в результаті взаємодії між людьми та соціальним середовищем.

Місія волонтерства полягає у:

- підтримці осіб у складних ситуаціях;
 - сприянні розкриттю потенціалу;
 - формуванні системи цінностей;
 - попередженні соціальних проблем;
 - реагуванні на кризові ситуації в житті окремих осіб, родин і громад.
- Згідно з аналітикою Національного інституту стратегічних досліджень,

поштовхом до зростання волонтерського руху стали: внутрішня управлінська криза; нестача якісних рішень на рівні державного управління; зовнішні виклики; зміна суспільної свідомості; обмеженість ресурсів для забезпечення обороноздатності; прагнення до миру; посилення інститутів громадянського суспільства.

Волонтерство дозволяє самореалізуватися тим, хто готовий підтримати інших, співпереживати та діяти на користь суспільства. На відміну від професій типу «людина — людині» (лікар, педагог тощо), волонтерська діяльність вирізняється багатофункціональністю та високим рівнем емоційного залучення.

Основною рисою волонтерської діяльності як професійного напрямку є те, що вона спрямована на активізацію потенціалу допомоги самих отримувачів послуг.

Основні функції волонтерства:

- організаційна;
- діагностична;
- прогностична;
- правозахисна;
- профілактична;
- побутова;
- психологічна та інші.

Інструментами волонтерської роботи є різноманітні засоби, знання та дії, що сприяють досягненню поставлених цілей. Для ефективного виконання функцій потрібна належна організаційна структура.

Підсумовуючи, можна стверджувати, що волонтерська діяльність в Україні є не лише важливою складовою громадського життя, але й суттєвим чинником зміцнення обороноздатності держави. Її розвиток став відповіддю на: нестачу ресурсів у ЗСУ; недосконалість логістичних процесів; дефіцит технічного забезпечення; слабкість виробничої бази; недостатню державну підтримку вимушених переселенців.

Список використаних джерел

1. Гнатовський М.М. Міжнародне гуманітарне право. Довідник для журналістів: 2-ге вид., доповн. Одеса: Фенікс, 2015. 92 с.
2. Волонтерський рух: світовий досвід та українські громадянські практики: аналіт. доп. — Київ: НІСД, 2015. 36 с.

3. Fedorov M. Competence dimensions of volunteer activity for the formation of value characteristics of the volunteer personality in the social and security sphere in Ukraine. Karlsruhe, Germany, January, 2025.

<https://www.moderntechno.de/index.php/meit/issue/view/meit36-01/meit36-01>

1. Fedorov M. Competence dimensions of volunteer activity for the formation of value characteristics of the volunteer personality in the social and security sphere in Ukraine. Karlsruhe, Germany, January, 2025.

<https://www.moderntechno.de/index.php/meit/issue/view/meit36-01/meit36-01>

Світлана Чернета,
*завідувач кафедри соціальної роботи
та педагогіки вищої школи, доктор педагогічних наук,
професор, Волинський національний університет
імені Лесі Українки
м. Луцьк*

СОЦІАЛЬНЕ ЗАМОВЛЕННЯ ЯК ІНСТРУМЕНТ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ЯКОСТІ НАДАННЯ СОЦІАЛЬНИХ ПОСЛУГ

У статті розглядається поняття соціального замовлення як інструменту підвищення якості надання соціальних послуг. Аналізуються нормативно-правові засади впровадження соціального замовлення, його роль у забезпеченні ефективності соціальної роботи. Особла увага приділяється сучасним викликам і перспективам розвитку цього інструменту в Україні. Зроблено висновки про необхідність удосконалення механізмів контролю за якістю соціальних послуг.

Ключові слова: *соціальне замовлення, соціальні послуги, якість, ефективність, контроль, механізми.*

Соціальна політика є найважливім компонентом функціонування держави, оскільки забезпечує добробут населення та соціальну стабільність. Особливо ця проблема актуалізується під час війни, оскільки кількість категорій соціально незахищених громадян зростає і відповідно зростає потреба в соціальних послугах. За цих умов особливо гостро постає потреба у якості цих соціальних послуг, яка досягається, в т.ч. і завдяки впровадженню соціального замовлення.

Соціальне замовлення є формою делегування державою частини своїх соціальних функцій недержавним установам, що дозволяє більш гнучко